

2008-11-13

Regeringen
Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om ändrade jakttider från och med 2009-07-01

Svenska Jägareförbundet får härmed hemställa om ändrad lydelse i Jaktförordningen (SFS 1987:905 bil. 1 och bil. 4) enligt bilagt förslag.

Enligt Jägareförbundets uppfattning bör jakttiderna vara oförändrade över så långa tidsperioder som möjligt. Denna uppfattning grundar sig på det faktum att jakten generellt sett har mycket liten betydelse för arters populationsutveckling. Det är helt andra faktorer som klimatiförändringar, storskaliga förändringar i livsmiljön, födotillgången, förändrat predationstryck, sjukdomar etc. som styr en viltarts numerära utveckling. Beskattningen av de flesta klövviltarterna samt de stora rovdjuren är ett undantag från denna regel där jakten ofta står för den huvudsakliga dödligheten och där man i egentlig mening har stor möjlighet att styra en viltarts utveckling. Det är också möjligt att genom riktad jakt begränsa vissa lokala populationer vilket kan vara önskvärt för att undvika viltskador eller i samband med predatorkontroll.

Förutom den självklara utgångspunkten att ta hänsyn till respektive viltarts biologiska förutsättningar när man bestämmer en jakttid är det viktigt att konstatera att viltet som en förnyelsebar naturresurs får ett allt större ekonomiskt värde för den enskilde markägaren. Det sammanlagda jaktvärdet (kött och rekreativvärde) i Sverige har nyligen beräknats till drygt tre miljarder kronor. På många håll i landet tenderar viltförvaltningen att i praktisk mening utvecklas till en areell näring vid sidan om jord- och skogsbruket.

Med detta menar Jägareförbundet att när det finns ett långsiktigt behov och utrymme för en utökad jakttid bör detta kunna tillgodoses givetvis under beaktandet av att jakten bedrivs som ett uthålligt nyttjande av arten ifråga (sustainable use). På samma sätt bör en jakttid kunna begränsas i det fall en viltart av olika skäl drastiskt minskar och på längre sikt inte bedöms återgå till en mer gynnsam bevarandestatus och i det fall jakten bedöms kunna utgöra en kritisk faktor för en återhämtning. Om och när arten i fråga har återhämtat sig bör samtidigt jakttiden kunna återgå till vad som gällde tidigare.

En annan grund för justering av en jakttid kan vara en viltarts utveckling och dess påverkan på allmänna och enskilda intressen. Jakten kan således i vissa fall bedrivas för att minska eller eliminera skador på enskild egendom, jord- och skogsbruk, hotade eller sårbara viltarter, ekosystem eller andra allmänna intressen. Enligt Jägareförbundets bestämda uppfattning ska emellertid nyttjandet av särskilda skyddsjaktstider i allra möjligaste mån undvikas till förmån för allmänna jakttider. Allt för att undvika att viltarterna som en väsentlig del i den biologiska mångfalden onödigtvis ska komma att betraktas som skadedjur.

Som ovan nämnts är det angeläget att jakttiderna är oförändrade över en så lång period som möjligt. På samma sätt bör jakttidernas start- och slutdatum vara enhetliga över så stora geografiska områden som möjligt. Dessa två aspekter har stor betydelse från informationssynpunkt. Rörligheten i den moderna jägarkåren är stor vilket innebär att man inte sällan jagar i olika län. Att hålla reda på jakttiderna över tiden och vad som gäller för respektive art underlättas givetvis ju större enhetlighet som kan uppnås i detta avseende.

Under de senaste två- tre decennierna har det skett en del stora förändringar i viltpopulationerna. Flera av dessa kan med stor säkerhet kopplas till klimatförändringar med i första hand milda vintrar. Detta har skapat gynnsamma förhållanden vad gäller överlevnad och föryngring. Vidare har det även skapat nya traditioner vad gäller övervintringsförhållanden hos många fågelarter. Flera av de förslag till förändringar i jakttiderna som förbundet hemställer om har således sitt ursprung i just det förändrade klimatet. Bedömningen är också att det i många fall är frågan om mera långsiktiga förändringar som skapat ett behov av en justering av möjligheten att nyttja viltet som en resurs.

Mot denna allmänna bakgrundsbeskrivning samt med hänvisning till ytterligare motivering för respektive art föreslås således ändrade jakttider enligt bilaga att gälla från och med 2009-07-01.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Torsten Mörner
Ordförande

Håkan Weberyd
Generalsekreterare

Sidhänvisningar	Sid
<i>Sammanfattning i tabellform</i>	4
<i>Särskild motivering allmän jakttid</i>	
Hare (skogs- och fälthare)	5
Skogsmård	5
Vildsvin	5
Dovhjort	6
Rådjur	7
Grå- och Kanadagås	7
Gräsand	11
Snatterand	11
Vigg och ejder	12
Ejder	12
Svärta	14
Brunand	14
Dal- och Fjällripa	16
Morkulla	16
Havs- och gråtrut	17
Ringduva	18
<i>Särskild motivering skyddsjakt</i>	
Mink	19
Rödräv	19
Korp	20
Vitkindad gås	21
<i>Konsekvensbeskrivning</i>	23
<i>Referenslista</i>	24

Tabell 1. Sammanfattande tabell för förslag till förändringar i jakttider och skyddsjaksbestämmelser

Art	Geografiskt område	Förändring	Förslag
Hare (skogs- och fälthare)	Gotland	Tidigare jaktstart	1 sept- 15 feb
Mård	Södra Sverige	Tidigare jaktstart	1 sept- 28 feb
Mink	Hela landet	Begränsning i jakttid	1 aug-15 maj i Norrbottens och Västerbottens län, 1 aug- 30 april i övriga Sv.
Vildsvin	Hela landet	Begränsa hundanvändning	Endast smyg och vaktjakt 16 april- 30 sept
Dovhjort	Hela landet	Tillåta jakt på hind och kalv	Tillåta jakt på hind och kalv även under brunstuppehålllet 21 okt-15 nov
Rädjur	Västernorrlands+Jämtlands län	Utkå hundanvändning	1 okt -30 jan
Grågås	Hela landet	Utkåde möjligheter till jakt	varierar
Kanadagås	Hela landet	Utkåde möjligheter till jakt	varierar
Gråsand	Södra Sverige	Samsstämmigt jaktslut över hela området	21 aug-31 dec
Snatterand	Södra Sverige	Införa jakttid	21 aug-31 dec
Vigg	Södra Sverige	Förlänga jakttid	Slutdatum för jakten 31 jan i hela området
Ejder	Södra Sverige	Förlänga jakttid	Slutdatum för jakten 31 jan för honor och 28 feb för hanar
Svårta	Hela landet	Jakttid utgår	Jakttid utgår
Brunand	Södra Sverige	Införa jakttid	21 aug- 31 dec
Dal-och fjällripa	Fjäälkedjan	Samsstämmigt jaktslut över hela området	25 aug-15 mars
Morkulla	Hela landet	Förlänga jakttid	21 aug-30 jan
Havstrut	Hela landet	Förlänga jakttid	1 aug-15 april i södra+ 1 aug-30 april norra
Gråtrut	Hela landet	Förlänga jakttid	1 aug-15 april i södra+ 1 aug-30 april norra
Ringduva	Hela landet	Förlänga jakttid	1 aug- 31 dec
Skyddsjakt			
Grågås	Hela landet	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt för att skydda grödor i flera Norrlandslän. Skyddsjakt i naturområden
Kanadagås	Hela landet	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt i naturområden
Vitkindad gås	Södra Sverige	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt för att skydda grödor. Skyddsjakt i naturområden
Mink	Hela landet	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt på holmar och skär för och vid anläggning
Rödträv	Hela landet	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt på årsunge i viltvårdande syfte
Korp	Hela landet	Utkåde skyddsjaksomöjligheter	Skyddsjakt vid viltuppfödningar och liknande
Ringduva	Hela landet	Minskad skyddsjakt	Minska skyddsjakten som en konsekvens av längre allmän jakttid

Särskild motivering allmänna jakttider (JF bilaga 1)

(Ordningsnummer enligt JF. *Nuvarande jakttid inom parentes*)

1) Hare

Förslag: Gotland 1 september (*1 okt.*) – 15 februari

Jakttiden för fälthare och skogshare börjar 1 september i hela landet utom på Gotland där jakten startar 1 oktober. Motivet bakom denna skillnad är svårbedömt och Jägareförbundet kan inte se något bärande motiv till en senarelagd jaktstart på Gotland i förhållande till exempelvis Skåne och Öland. För att tillgodose de gotländska jägarnas önskemål och samtidigt skapa mer enhetliga jakttider föreslås att jakten på såväl skogshare som fälthare får börja 1 september i hela landet.

2) Skogsmård

Förslag: Södra området 1 september (*1 nov.*) – 28(29) februari

Jägareförbundet anser inte att det finns några biologiska motiv till att inte ha en gemensam jaktstartsstart på mård i hela landet. Däremot finns det med hänsyn till mårdens föryngringsperiod skäl till att avsluta jakttiden en månad tidigare för det södra området. Mårdens predation på övrigt småvilt är odiskutabel och flera vetenskapliga undersökningar redovisar att en lokal reducering av mårdstammen kan leda till högre tätheter av småvilt. Förbundet anser att jakträttshavare som genom en konsekvent genomförd predator kontroll vill skapa bättre överlevnadsvillkor för skogsfågel, hare etc. bör få den möjligheten såvida det inte finns några biologiska skäl däremot. Att skapa gynnsamma förutsättningar för andra jaktbara arter är ett sätt att förvalta nyttigheten vilt och därigenom kunna tillgodogöra sig en ökad avkastning av denna naturresurs.

7) Vildsvin

Förslag: Under tiden 16 april – 30 september endast smyg eller vaktjakt.

Jägareförbundet får vad gäller jakten på vildsvin hänvisa till en tidigare gjord framställning (2007-05-07) främst avseende jakten med hund. I det sammanhanget föreslogs att jakten på vildsvin från och med 16 april till och med 30 september skulle begränsas till att endast ske i form av smyg- eller vaktjakt. Kursiverat ett utdrag ur skrivelsen. ”*Vildsvinen etablerar sig i många nya områden och tillväxttakten i vildsvinspopulationen är hög. Den generösa jakttiden och de i vissa avseenden speciella förutsättningar som gäller i samband med förvaltningen av våra vildsvinsstammar innebär flera jaktetiska ställningstaganden. När och på vilket sätt*

jakten ska ske i förhållande till vildsvinets något diffusa reproduktionssäsong är en i jägarled återkommande och berättigad fråga. De erfarenheter vi hittills uppnått i vildsvinsförvaltningen i kombination med de resultat som kommit ut från vildsvinsforskningen pekar på att det ännu finns behov av en bättre anpassning av regelverket för vildsvinsjakten.

Den anpassning som Jägareförbundet i nuläget ser som mest angelägen berör hundanvändningen. I första hand är det möjligheten att använda hund tidigt på säsongen - redan från 1 augusti - som enligt förbundets mening starkt kan ifrågasättas. De hundar som används vid jakt efter vildsvin är vanligtvis inte särskilt "artspecifika" så att de bara förföljer vildsvin. Risken är därför uppenbar att de även förföljer hjort och rådjur under den tid då hundar inte får användas för dessa arter vare sig det gäller jakt eller jaktträning. De rent ställande hundraserna som används vid älgjakt är ofta lämpliga även till vildsvin och då är risken naturligtvis mindre att hunden förföljer hjort och rådjur. Med hänsyn både till kulingarnas storlek och till risken för oacceptabla störningar på hjort och rådjur anser Jägareförbundet dock att hundanvändning vid jakt efter vildsvin ska samordnas med tiden som gäller för hjort och rådjur d.v.s. 1 okt. – 31 jan.

I och med att det finns ett behov och även en möjlighet att jaktträna älghundar från 21 aug. och att dessa inte sällan även används för att ställa vildsvin, anser förbundet att man måste hitta en lösning som medger att ställande hund kan användas för jaktträning på vildsvin från samma tidpunkt som för älg. Mot bakgrund av detta föreslår Jägareförbundet att 16 § jaktförordningen ändras så att hund som förföljer vildsvin får användas under tiden 21 aug. – 31 jan. Samtidigt föreslås att jakttiden för vildsvin tillförs en begränsning innebärande att vildsvinsjakten fram till 30 sep. endast får ske som smyg- och vaktjakt."

Jägareförbundet har i tidigare hemställt om en förändring i 16§ Jaktförordningen innebärande att tiden för jaktträning av älghundar och björnhundar ska tidigareläggas till den 16 augusti. Om denna förändring genomförs ska den enligt förbundets mening även gälla för vildsvinshundar.

8) Dovhjort

Förslag: Hela landet hind och kalv även under brunstuppehållet (21 okt. – 15 nov.)

Dovhjorten har under senare tid ökat kraftigt i många områden vilket medfört ett behov av utökad möjlighet till att reglera dovhjortsstammarna. I praktiskt taget all viltförvaltning är det genom att öka eller minska hondjursavskjutningen som man effektivast styr en viltstams utveckling. För att motverka den snabba expansionen av dovhjort har länsstyrelserna i vissa områden inte sällan meddelat särskilda tillstånd till jakt efter hind och kalv under brunstuppehållet. Jägareförbundet anser att utvecklingen av den verksamheten – som haft sitt berättigande – gett sådana erfarenheter att tiden är mogen för att införa en allmän jakt efter hind och kalv under den aktuella tiden (21

okt. – 15 nov.) Detta skulle samtidigt ge administrativa vinster för länsstyrelserna i de aktuella länen.

Sedan ett år tillbaka gäller dock att dovhjortskalv är tillåten under den aktuella tiden vid smyg- och vaktjakt i sex län. Jägareförbundet anser att denna högst begränsade utökning av jakten under brunstuppehållet inte på något sätt ökade möjligheterna att begränsa dovhjortens utveckling i de aktuella områdena. Det har i stället lett till att länsstyrelserna slutat ge särskilda tillstånd till att jaga dovhind under brunstuppehållet med hänvisning till den generella möjligheten att jaga dovkalv. Detta har i sin tur inneburit markant sämre möjligheter att reglera dovhjortsstammen. Alternativt har man fortsatt att ge tillstånd till jakt på dovhind vilket i sin tur inneburit att administrationen runt denna jakt kvarstår.

Då jakten på övrigt klövvilt i berörda områden alltjämnt fortgår under den aktuella tiden, såväl med och utan hund, kan förbundet inte se något bärande skäl till att begränsa jakten på dovhind och dovkalv till enbart smyg- och vaktjakt. För att denna utökade jakt överhuvudtaget ska vara meningsfull och samtidigt ge några administrativa vinster måste den omfatta såväl hind som kalv och inte heller begränsas vad gäller jaktformen.

10) Rådjur

Förslag: Västernorrland och Jämtland 1 oktober – 31 januari (*31 dec.*)

Klimatförändringen som inneburit en trend av milda vintrar har inneburit att rådjursstammen i nedre norrland fått bättre förutsättningar att klara sig igenom denna flaskhals. Förekomsten av rådjur är som en följd av detta förhållandevis god. Samtidigt innebär den dåliga snötillgången att det öppnats upp möjligheter att jaga rådjur med långsamt drivande rådjurshund under januari månad under samma förutsättningar som i övriga delar av Sverige söderut. Förbundet får i sammanhanget erinra om länsstyrelsens möjlighet att med stöd av 19§ Jaktförordningen göra inskränkningar i möjligheten att jaga med hund om snöförhållanden något år trots allt skulle bli sådana att jakt med hund är olämpligt såväl under denna som under annan tid.

13) Grågås

14) Kanadagås

Förslag: Utökad jakttid enligt nedan.

Stammarna hos dessa bägge fågelarter har växt med mycket hög hastighet under de senaste årtiondena. Kanadagåsens tillväxt har mattats något de senaste åren medan grågåsen fortfarande expanderar. Både grågåsen och kanadagåsen har på en 30-årsperiod ökat med mer än 80% enligt Ottvall et. al. 2008, medan andra data talar för en 10-dubbling (se fig 1.) under samma period (t.ex. Nilsson 2007 och Nilsson 2008)

Fig 1. Resultat från september-, oktober- och novemberinventeringarna under perioden 1984- 2006 (från Nilsson 2007) . Antalet inräknade gäss under september räkningarna har ökat från dryga 10 000 till över 200 000 under perioden.

Grågåsen har under de senaste åren ökat i Norrland ffa i kusttrakterna (Nilsson 2007). Grågåsen är idag fredad i hela Norrland utom de nordligaste kusttrakterna och gränsälvsområdet trots att den förekommer i stora antal på flera platser. Vid de nationella septemberräkningarna räknades större flockar in vid flera lokaler (se fig 2). Grågåsens expansion mot nordliga trakter är troligen en effekt av mildare vinterklimat och mycket stora populationer i söder (t.ex. Madsen et. al. 1999).

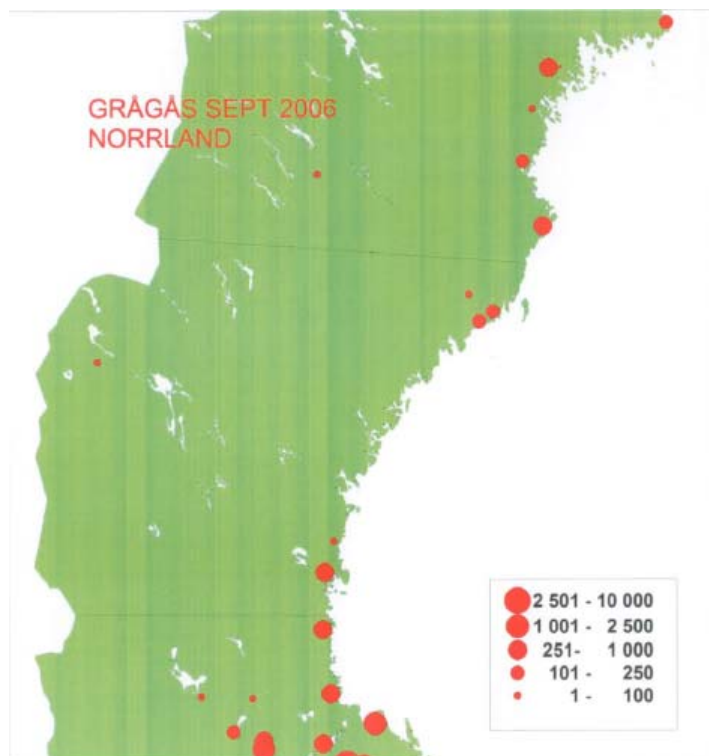

Fig 2. Grågäss vid septemberinventeringar i Norrland 2006 (Nilsson 2007).

Under senare tid har antalet grågäss som övervintrar i södra Sverige ökat markant. Antalet gäss som stannar i Sverige beror på vinterklimatet. Milda vintrar stannar många tiotusentals grågäss ilandet och utgör då en stor jaktlig resurs. Vintern 2006/2007 var relativt mild och det räknades då in nästan 50 000 grågäss (se fig 3) i södra Sverige medan det verkliga antalet var högre då inventeringarna inte är heltäckande (Nilsson 2007). Gässens bete orsakar relativt sett störst skador på jordbruksgrödor vintertid (van der Jeugd et. al 2006).

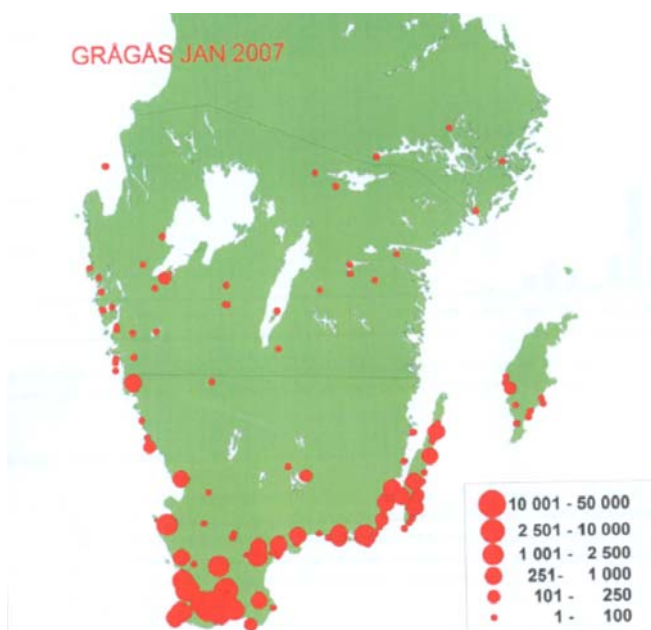

Fig 3. Antalet grågäss inräknade vid januariräkningarna vid de nationella gåsinventeringarna (från Nilsson 2007). Kartan visar på att övervintrande grågäss numera uppträder utanför Skåne och Blekinge i större antal.

Grågässtammarna i vissa områden utgör idag ett hot mot skyddsvärda naturmiljöer. Det är främst gässens bete av vattenväxter och strandnära gräs som kan förändra livsmiljön för andra mer skyddsvärda arter t.ex. vadare på strandängar. Grågåsen kan ha stor effekt på utbredningen av bladvass (t.ex. van der Jeugd et. al. 2006) som är ett viktigt habitat för flera skyddsvärda arter. Flera metoder för att minska skador på jordbruksgrödor och naturområden har testats i flera länder. Framgångarna likaså kostnaderna förknippat med dessa åtgärder har varierat stort och inga generella mönster i olika metoders effektivitet kan ses idag förutom att kombinationer av åtgärder ger störst effekt.

Jakten efter gäss i Skåne, Blekinge och Halland har tidigare varit förbjuden efter kl. 11 under perioden oktober till december. Detta har upplevts som mycket otillfredsställande då gässen ofta inte flyger upp till fälten förrän efter kl 11. För att kunna bedriva en meningsfull jakt bör därför denna regel avskaffas för grågås och kanadagås.

Vad gäller jakttiden för dessa två arter får Jägareförbundet erinra om förbundets yttrande till departementet 2004-02-16 (dnr Jo 2003/1384 m.fl.) med förslag om ändrad allmän jakttid för båda arterna.

Grågås

Hela södra området utom Gotland 11 aug. – 31 dec. Gotland 20 juli – 31 dec. Norra området utom gränsälvsområdet: 21 aug. – 31 dec. Gränsälvsområdet: 20 aug. kl.11.00 – 31 dec.

Kanadagås

Södra området 11 aug. – 31 dec. Norra området utom gränsälvsområdet: 21 aug. – 31 dec. Gränsälvsområdet: 20 aug. kl.11.00 – 31 dec.

Skydds jakt grågås

Grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län den 20 juli – 20 aug., i övriga län den 20 juli – 10 aug. samt i Skåne, Halland och Blekinge län även den 1 jan. – 15 mars.

Till detta vill förbundet foga även nedanstående skydds jaktmöjligheter för båda arterna.

Grågås och kanadagås som uppträder på sådant vis att områdesskyddade naturmiljöer hotas får jagas för att förebygga skada på de naturvärden som legat till grund för skyddsbeslut 1 juli- 30 juni.

Grågås som orsakar sanitär olägenhet får jagas 1 juli-30 juni

15) Gräsänd

Förslag: Hela södra Sverige 21 augusti – 31 december (30 nov.)

Gräsändspopulationen i Sverige uppvisar en stark ökning de senaste 30 åren (Ottvall et. al. 2008). Antalet gräsänder som övervintrar i Sverige har ökat sedan mitten av 1980-talet (Nilsson 2007) Detta kan bero på ändrade flyttningssvanor p.g.a. mildare vinterklimat i likhet med vad som observerats för flera andra simandsarter t.ex. bläsanden. Det finns återfyndsdata från ringmärkningen som visar att gräsänder övervintrar längre norrut milda vintrar (Fransson&Pettersson 2001).

Det är inte säkert att det ökade antalet änder vintertid enbart är ett resultat av en ökning i den svenska häckande populationen då det sker ett omfattande inflöde av gräsänder från länder öster om Sverige (Fransson&Pettersson 2001). Effekter av jakt på andpopulationer är relativt, mot andra småviltarter, välstuderad. Dessa studier visar att nyttjandet av änder som en jaktlig resurs i de allra flesta fall är att anse som hållbart nyttjande (tex Kanstrup 2006). I Sverige skjuts årligen ca 75 000 gräsänder (Kindberg et. al. 2008) vilket även inkluderar änder utsatta för jakt.

Idag slutar jakttiden den 31 dec i Skåne och Blekinge liksom Gotland medan det i resten av södra Sverige slutar 30 nov. I och med klimatförändringen och senare flyttning söderut blir denna skillnad är omotiverad och inkonsekvent. Jägareförbundet föreslår därför att jakttiden för gräsänd blir 21 aug – 31 dec i hela södra Sverige.

Snatterand

Förslag: Södra Sverige 21 augusti – 31 dec (*ingen jaktid*)

Under den senaste 30-års perioden har antalet häckande par av snatterand haft en mycket snabb tillväxt (över 80%) i Sverige (Ottvall et. al. 2008). Denna ökning har också noterats vid de nationella and- och gåsräkningarna (se fig 4).

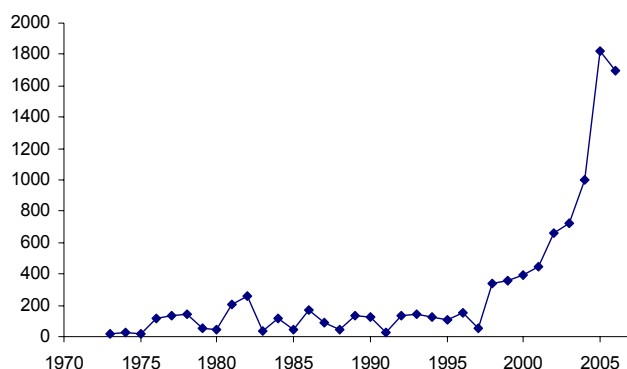

Fig 4. Antalet snatteränder inräknade vid andräkningarna under höstarna 1973-2006 (data från Nilsson 2007). Siffrorna kan ses som ett index på populationsutvecklingen för denna art.

Snatteranden är idag inne i en längre och stabil tillväxtfas möjligen p.g.a. ett ökat antal anlagda småvatten (viltvatten) och som en följd av växande bladvassområden i sjöar och skärgårdsmiljöer i övergödningens spår. Det finns, tyvärr, ingen sentida skattning av det svenska häckande beståndets storlek utan de som finns är innan tillväxtfasen. (tex SOF 2002b). I Svensk Fågelatlas (Svensson et. al. 1999) uppskattas det svenska beståndet till 400-800 par i mitten av 1990-talet vilket även det är innan expansionsfasen. Troligen berörs även Sverige av östliga fåglar under höstflyttningen d.v.s. jaktsäsongen.

I Danmark är snatteranden tillåten för jakt 1 sept. - 31 dec. Högst sannolikt kommer det inte att ske någon riktad jakt efter snatteränder i Sverige utan jakten kommer att ske i samband med jakt på andra simandsarter (främst gräsand). Avskjutningen förväntas bli proportionerlig mot förekomsten av arten om jakt tillåts. Jakttiden för snatteranden föreslås bli samma som för andra jaktbara simandsarter (kricka och bläsand) i södra Sverige d.v.s. 21 aug. - 31 dec

17) Vigg och ejder

Förslag: Jaktslut 31 jan (*varierar över landet*)

Jakttidens slut varierar över landet vilket lätt skapar förvirring. Jaktstarten är konsekvent då detta harmonierar med simandsjaktens start i inlandet medan det av biologiska skäl inte startar förrän i sept. i skärgården. Det finns flera orsaker att ha så få datum som möjligt bland jaktiderna. Det finns inga sakskäl att inte ha samma datum för jakttidens slut i inland och skärgård för dessa två arter. En samordnat jaktslut till den 31 jan. i hela landet utom gränsälvområdet skulle förenkla tolkningarna av jaktiderna för den enskilde jägaren. Att skilja på kust och inland upplevs inte relevant i detta hänseende.

17) Ejder

Förslag: Södra Sverige hanfågel av ejder 31jan. – 28(29) februari. (*varierar över landet*)

Ejderpopulationen har uppvisat en dramatisk populationsutveckling under den senaste 30-årsperioden. En kraftig uppgång fram till början av 1990-talet har förbytts till en kraftig minskning. Populationen är dock idag fortfarande betydligt större än under inledningen av 30-årsperioden (Ottvall et. al. 2008).

Ökningen och sedan minskningen har troligen båda samband med övergödningen i Östersjön. Ett ökat tillflöde av näringsämnen till akvatiska ekosystem har som initial effekt att produktionen i systemet ökar. Vid övergödning kommer dock flera negativa

effekter som syrebrist vid botten av sjöar och hav vilket i sin tur påverkar hela näringskedjan. Den svenska populationen kan beräknas utifrån gamla skattningar och den minskningstakten som varit sedan skattningen gjordes. Det mesta tyder på att den svenska ejderpopulationen idag ligger mellan 150 000- 250 000 par .

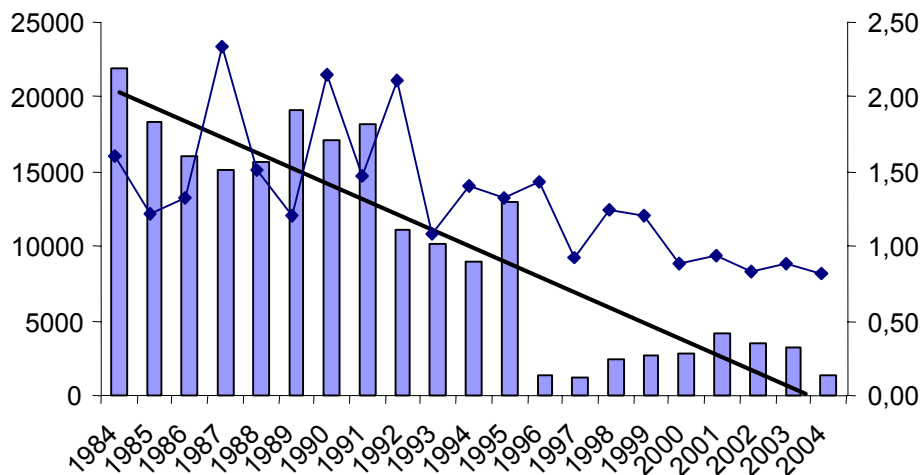

Fig 5. Ejderens avskjutnings- och beståndsindex (data från Svenska Fågeltaxeringen) 1984-2004. Avskjutningsindex på vänster axel och staplar med generellt mönster enligt grov linje. Beståndsindex linje med punkter och höger axel (från Svenska Jägareförbundet 2005).

Avskjutningen av ejder har minskat i Sverige (fig 5). Detta kan delvis förklaras med minskande population. Men avskjutningen minskar snabbare än populationsindex (se fig 5) vilket kan, som många andra dykandsarter, förklaras med minskat intresse för kustjakt i jägarkåren. Idag är avskjutningen för ejder mycket låg (runt 1000 rapporteras skjutna/år, Kindberg et. al. 2008)

Ejderpopulationen uppvisar en skev könskvot med övervikt mot hanar. Det normala är en övervikt med 60% hanar (Wallin 2008). I Danmark tillåts jakt på ejderhanar till och med januaris utgång (honor till 15 jan).

Vid andfågelräkningarna visar januariindex att antalet ejdrar som finns i Sverige vintertid ökat de senaste åren (Nilsson 2008). Förmodligen är detta en konsekvens av milda vintrar. Ejderjakt under vintermånaderna skulle utgöra en jaktlig resurs framförallt för skärgårdsjägare på västkusten. Det är lätt för jägare att skilja på hane och hona ejder under vintern då ejderhanen har praktdräkt vid denna tidpunkt på året. Att beskatta överskottet av hanar i ejderpopulationen skulle därmed möjliggöra ett uttag från en naturresurs utan att detta påverkar det faktiska antalet reproduktiva par då detta begränsas av antalet honor. Jakttiden på ejderhanar föreslås gälla i södra Sverige 31 jan. - 28 feb.

18) Svärta

Förslag: Jakttiden utgår (*jakttid varierar över landet*)

Svenska Jägareförbundet har länge varit bekymrad över svärtans populationsnedgång. I flera kretsar och jaktområden har en frivillig fredning av arten skett. I Naturvårdsverkets rapport om populationstrender hos häckande fåglar i Sverige (Ottvall et. al. 2008) framgår att svärtan är en av de fågelarter som uppvisar den mest dramatiska nedgången i Sverige. Utvecklingen varierar över landet och det finns även vissa områden där svärtan klarat sig bättre. Populationen i norrlands skärgårdar har klarat sig bättre än populationen som häckar i fjällen och i Östersjöns skärgård (Ottvall et. al. 2008). I Sverige har de svärter som rapporterats i avskjutningsstatistiken framförallt skjutits i södra Östersjöns skärgårdar under senare år. Avskjutningen för svärtan har länge legat på mycket låg nivå och har med all säkerhet inte påverkat artens utveckling. Ingen svärta rapporterades skjuten under 2007 (Kindberg et. al. 2008)

Orsakerna bakom svärtans minskning är inte helt och fullt kartlagda men allt tyder på storskaliga förändringar i skärgårdsmiljön är den huvudsakliga förklaringen. Troligen har minkpredation av ägg och ruvande honor lokalt stor effekt. Svenska Jägareförbundet finner det inte biologiskt försvarbart att i nuläget fortsätta nyttja svärtan som en jaktlig resurs. Jakttiden för svärta föreslås utgå i avvaktan och förhoppningen att artens utveckling vänder uppåt igen.

Brunand

Förslag: Södra Sverige. Jakttid 21 augusti – 31 dec (*Ingen jakttid*)

Åsikterna om utvecklingen av den svenska brunandspopulationen går isär. Programmet för andfågelräkningar menar att arten möjligen ökat (Nilsson 2008) medan naturvårdsverkets rapport om fågeltrender pekar på en svag minskning under en 30 års period och att artens numerär har stabiliserats de senaste 10 åren (Ottvall et. al. 2008) medan Svensk Fågelatlas menar att arten har genomgått en påtaglig minskning i Sverige (Svensson et. al. 1999). Brunandspopulationen uppvisar kraftiga svängningar och dessa kan vara lokala (t.ex. Kauppinen&Vaananen 1999, Söderholm 2005). Antalet brunänder kan då öka i vissa områden och minska kraftigt i andra vilket kan slå mycket olika vid olika inventeringsprogram. Likaså uppvisar arten stora mellanårsvariationer framförallt vid vinterräkningarna som är starkt klimatberoende (Nilsson 2008).

Antalet par i Sverige varierar stort mellan olika skattningar men ingen skattning understiger 1000 par (t.ex. SOF 2002). Arten förekommer i glesa bestånd med ett stort utbredningsområde i landet medan det finns lokaler med större populationer vilket skapar fragmentarisk bild av artens numerär. Brunanden förekommer ofta i mindre

vatten (ofta fiskfria viltvatten) vilka inventeras i liten omfattning. Detta gör skattningar av populationen vanskliga och är förmodligen ofta underskattningar.

Årligen inräknas i vissa sjöar tex Tåkern väldigt stora flockar(över 15 000 individer vissa år, tex Tåkerns Fältstation 2006) men antalen varierar stort mellan år. Andra områden som kan samla stora mängder brunänder är ostkustens skärgårdsvikar. De brunänder som ses under höst och vinter i Sverige har ett blandat ursprung. Det finns återfynd av ringmärkta brunänder som tyder på att det sker ett tillflöde (flyttning) av brunänder till Sverige från länder österifrån, t.ex. Finland och Ryssland, under hösten (Fransson&Pettersson 2001). Även om det är osäkert hur stort flödet är och hur stor andelen av östliga brunänder är under hösten så utgör dessa förmodligen en betydande del. Flockarna av brunänder i de stora näringsrika sjöarna behöver därmed inte vara en produkt av ökande svensk stam av häckande fåglar. I Finland har brunandspopulationen ökat under senare år (Birdlife Internationell 2004) efter en period av minskning (Schricke 2002).

Det internationella indexet för andfågelräkningar vintertid för brunanden i Östersjöregionen visade en ökande trend för perioden 1974 – 2002 liksom det svenska index, medan index för den betydligt större populationen i NV Europa visar en svagt minskande trend. Den stora ökningen i det svenska index (Fig 6) återfinns alltså inte i Östersjöindex. Man torde dock ändå kunna räkna med att det skett en del omfördelningar mot norr hos de övervintrande brunänderna i Europa (Nilsson 2008).

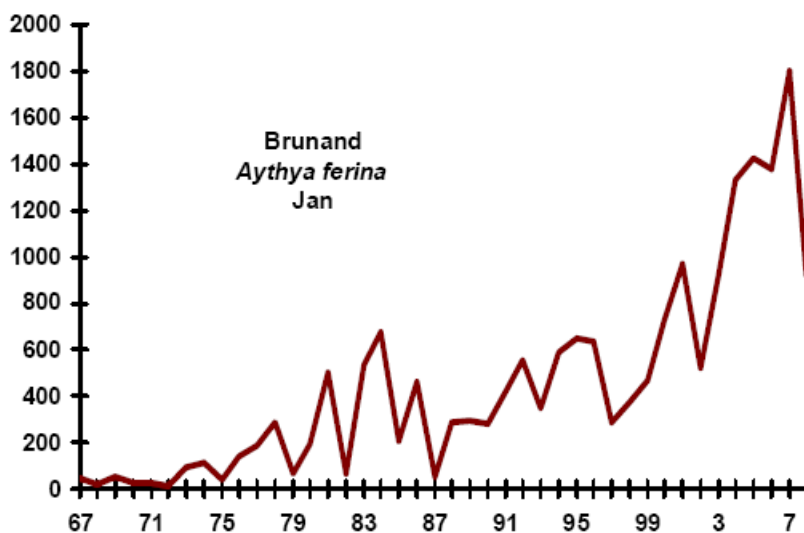

Fig 6. Index för brunand vid vinterräkningar i Sverige 1967-2008 (från Nilsson 2008). Räkningarna görs i januari.

Den rikliga förekomsten av brunänder i vissa vatten utgör en stor jaktlig resurs. Brunanden är i en del större slättsjöar och skärgårdsvikar den dominerande dykandsarten. Avskjutningen av brunand kommer huvudsakligen ske under jakt efter andra arter och beskattas i den omfattning arten förekommer om den tillåts för jakt. I vissa sjöar, där arten är talrik, kan möjligen jakt ske riktat efter arten. Eventuell jakt under höst och vinter kommer medföra en beskattning av en blandad population.

Populationen kommer utgöras av individer från den svenska häckande populationen och brunänder från länder österifrån. Sammantaget kan sägas att den svenska vinterpopulationen ökar vilket troligen är en produkt av ett stabilt antal häckande svenska brunänder och en ökande häckande population i länder öster om Sverige samt förändrad flyttning för arten.

I Danmark är brunanden lovlig för jakt under perioden 1 okt- 31 jan och i Finland 20 aug-31 dec. I Sverige var brunanden lovlig för jakt t.o.m. år 2000. Avskjutningen låg på ca 1000 individer årligen de sista 10 åren. Brunanden är klassad som ”missgynnad” i Svenska rödlistan (Gärdenfors 2005).

Jakttiden för brunanden föreslås motsvarande tex knipa och storskrake 21 aug- 31 dec

19) Dal- och Fjällripa

Förslag: Fjällområdet 25 augusti – 15 mars (*28 februari*)

Båda riparterna har idag stabila eller ökande populationer på nationell basis (Ottvall et. al 2008) medan det finns stora lokala skillnader i populationsutveckling (tex. Hörnell-Willebrand 2005). Bägge riparterna lägger sitt första ägg i slutet av maj och det skiljer max en vecka mellan norra och södra delarna av den svenska fjällkedjan.

Inom samma område kan starten av äggläggningen variera med upp till 14 dagar från år till år. Den främsta anledningen är skillnader i snösmältning och andra väderförhållanden. Av samma skäl finns lokala skillnader relaterade till höjdskillnader (Willebrand 2008) Skillnaden i tidpunkt mellan olika delar av den skandinaviska fjällkedjan tycks vara små. Enligt Steen (Steen 1989), lägger riporna lika tidigt i Nordnorge som i Sydnorge. Tre studier i: Tranöi i Troms Fylke (13-31 maj, Myrberget 1985), Kongsvoll vid Dovrefjell(21-30 maj, Erikstad et. al. 1985)) samt Lövhögen i Dalarna / Härjedalen (14-28 maj, Marcström&Höglund 1980) visar alla att äggläggningen påbörjas under ungefär samma tidsintervall i andra hälften av maj

Jägareförbundet föreslår därför att ett och samma slutdatum ska gälla i området ovanför lappmarksgränsen i Norr- och Västerbotten samt Jämtlands län så att jakttiden blir 25 aug. - 15 mars i hela området.

24) Morkulla

Förslag: Södra Sverige 21 augusti – 30 januari (*30 nov*)

Antalet morkullor som dröjer sig kvar eller till och med övervintrar i Sverige beror till stor del av vinterklimatet. Under milda vintrar kan stora mängder morkullor dröja sig kvar i de sydligaste delarna av landet, främst Skåne. Under senare år har dessa milda

vintrar ökat i frekvens. Morkullan erbjuder under dessa milda senhöstar/vintrar en outnyttjad jaktlig resurs. Utvecklingen för den häckande populationen av morkullor i Sverige har varit positiv de senaste 30 åren (Ottvall et. al. 2008). Den huvudsakliga flytten av svenska morkullor sker troligen normalt i oktober och under november. I december tillkommer fåglar från länder öster om Sverige (Fransson et. al. 2008). Den svenska avskjutningen av morkullor är mycket låg (ca 1700 årligen, Kindberg et. al. 2008) jämfört med många länder i Europa (tex Ottvall et. al. 2008).

I Danmark tillåts jakt på morkulla under vintermånaderna och framförallt jakten över stående fågelhund är uppskattad. Avskjutningen av morkulla under vintermånaderna regleras automatiskt av tillgången på fåglar. De vintrar det finns gott om morkullor kommer flera jägare vara intresserade av att nyttja jakten och kallare vintrar kommer intresset vara obefintligt. För att kunna ta del av denna dynamiska resurs krävs en jakttid i södra Sverige under vintermånaderna december och januari.

25) Havstrut och Gråtrut

Förslag: Södra Sv. 1 augusti – 15 april, norra Sv. 1 augusti – 30 april (*31 mars*)

Trenderna för trutarterna är något svårtolkade. Havstruten har ökat starkt på en 30-årsperiod men har sedan tillsammans med gråtruten minskat starkt de senaste 10 åren. Troligen beror, till stor del, dessa svängningar i populationerna till på den rikliga tillgången till föda som öppna soptippar och yrkesfiskeflottans spill gav under början av perioden (Ottvall et. al. 2008). Dessa födoresurser för trutarterna har successivt försvunnit vilket troligen medfört bla minskad vinteröverlevnad hos båda arterna och därmed populationsminskningar.

Jakten på trutarna bedrivs främst som predator kontroll i skärgårdsmiljö och som reduceringsjakt vid tex soptippar. Trutarna kan vara effektiva predatorer på bla markhäckande fågelarter (tex Widemo 2008). Precisionen i predator kontrollen (rätt individer kontrolleras) och effektiviteten ökar desto närmare häckningen kontrollen bedrivs (Widemo 2008). Gråtruten har 26 dagars ruvningstid och kläckningen börjar 10-15 maj april i de tidigaste kolonierna (Andersson 2008).

För att säkerställa att jakten inte bedrivs under reproduktion men ändå säkerställa effektivitet och precision i jakten föreslår Svenska Jägareförbundet att jakttiden för havstrut och gråtrut fastställs till 1 aug-15 april i södra Sverige och 1 aug-30 april i norra Sverige. Detta innebär också en likställning med slutdatum för kråkjakten.

26) Ringduva

Förslag: Hela landet 1 augusti – 31 december (1 aug, 16 aug, 1 sept. – 31 dec.)

Jägareförbundet hemställer att den allmänna jakttiden för ringduva fastställs till 1 augusti – 31 december för hela landet. Ända sedan starten för ringduvejakten flyttades fram från den 1 augusti till den 16 augusti respektive den 1 september har ändringen ifrågasatts och diskuterats i jägarkåren. Skälet till detta är att nuvarande allmänna jakttid starkt begränsat möjligheterna att jaga ringduva utanför skyddsjaksperioden. Samstämmiga uppgifter ger vid handen att beskattningen av ringduva till mycket stor del förskjutits och alltmer tidigare lagts under hänvisning till skyddsjakt. Att ringduvan - som ett resultat av en allmän jakttid som inte upplevs som meningsfull - i allt högre grad jagas tidigare än vad som gällde när den allmänna jakten startade 1 augusti måste betraktas som mycket otillfredsställande

Jakttiden för en art som förekommer i så stor omfattning som ringduvan bör fastställas så att den blir väl avvägd mellan intresset av att ta till vara en värdefull förnyelsebar naturresurs och intresset av att minska skadegörelse på grödor samt givetvis under största möjliga hänsynstagande till artens biologi. De erfarenheter som nu vunnits visar att denna avvägning med en senareläggning av jaktidspremiären totalt sett inte minskat risken för att det skjuts fåglar som har ungar i bo. Av infogat diagram (Fig 7) framgår att avskjutningen av ringduva – i en relativt oförändrad total population – nu är uppe i samma nivå som före jaktidsförändringen. Man har alltså i högre grad än tidigare utnyttjat den skyddsjaksperioden. Genom en mera verklighetsanpassad jaktpremiär finns större förutsättningar för att huvuddelen av duvjakten senareläggs i förhållande till vad som gäller i dag. Förbundet ser heller inte något hinder till att ha samma stoppdatum i hela landet. I sammanhanget ska framhållas att Jägareförbundet är berett att under dessa förutsättningar aktivt propagera för att skyddsjaktstiden inte ska nyttjas annat än i undantagsfall.

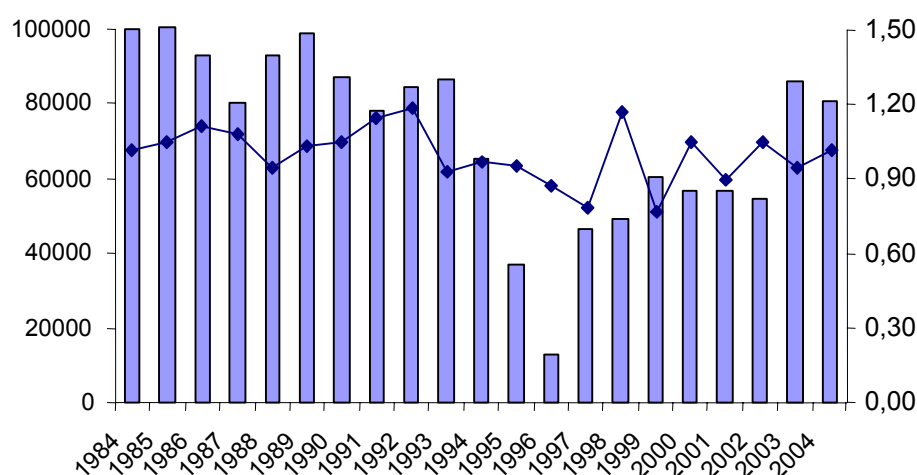

Fig 7. Ringduvans avskjutnings- och beståndsindex (från häckfågeltaxeringens hemsida). Avskjutningsindex på vänster axel och staplar. Beståndsindex linje med punkter och höger axel (Svenska Jägareförbundet 2006).

Särskild motivering skyddsjakt (JF bilaga 4)

Mink

Jägareförbundet hemställer att en allmän jakttid för mink fastställs till 1 augusti – 15 maj för Norrbottens och Västerbottens län samt för övriga landet 1 augusti – 30 april. Vidare att mink utgår ur skyddsjaksbestämmelsen bilaga 4 punkt 1. samtidigt som den skyddsjaktsmöjlighet som förelåg fram till den 1 juli 2001 återinförs.

Jägareförbundet anser att det var fel ur ett etiskt perspektiv att göra minken helt fredlös året om och inte ta någon hänsyn till den mest intensiva yngelperioden. Bakgrunden till detta ställningstagande är att minkens etablering i den svenska faunan måste betraktas som irreversibel. Det vill säga det finns inga realistiska möjligheter att utrota minken i Sverige. Vidare anser förbundet att minken ska betraktas som ett jaktbart djur med ett visst värde och inte enbart ses som ett skadedjur. De arter som förekommer i den skyddsjaksbestämmelse där minken nu ingår är främst arter som nu har en så låg populationsnivå i Sverige att man genom jakt har praktiska möjligheter att förhindra en etablering och/eller vidare populationsutveckling.

I bestämmelsen finns vidare vissa arter som förekommer i så stor omfattning att de emellanåt orsakar skadegörelse eller sanitära olägenheter i en för samhället och den enskilde oacceptabel omfattning. Förbundet anser att för minkens del väger den djuretiska aspekten tyngre än de motiv som åberopas för övriga aktuella arter. Minken har i skärgården - vilket sedan länge påtalats av skärgårdsbefolkningen och nu även belagts mera vetenskapligt emellertid - en mycket drastisk effekt på fågelfaunan i allmänhet och på koloni- och markhäckande fåglar i synnerhet. Detta är också skälet till att minken tidigare enligt jaktförordningen bilaga 4 dåvarande pkt 17 fick jagas hela året om den förekom på holme eller skär. Vidare fanns denna motiverade skyddsjaktsmöjlighet även inom område för viltuppfödning, hönsgård, fisk – eller kräftodling. Avslutningsvis föreslås en med hänsyn till den sena våren i norra Sverige föreslås en något längre jakttid i Västerbotten och Norrbottens län.

Årsunge av rödräv

Jägareförbundet hemställer att möjligheten till skyddsjakt på årsunge av rödräv 1 juli – 30 juni med hänsyn till viltvården återinförs. Fram till år 2001-06-30 fanns det en skyddsjaktsmöjlighet att i viltvårdande syfte jaga årsunge av rödräv hela jaktåret. Skyddsjakten togs bort på Naturvårdsverkets initiativ på, enligt Jägareförbundets mening, synnerligen vaga grunder. I ett remissvar till Jordbruksdepartementet 2001-02-08 över Naturvårdsverkets förslag skrev förbundet följande. ”*Naturvårdsverkets ifrågasättande om jakt på räva kan påverka situationen för annat jaktbart småvilt förvärra Jägareförbundet mycket. Såväl omfattande jägarerfarenheter som rön från viltforskningen har klart visat att en kontinuerlig och konsekvent predator kontroll ger en lokal, positiv effekt på tillgången på övrigt småvilt. Rödrävens stora påverkan på*

bytesdjuren hare, rådjur och skogsfågel är väldokumenterad. Naturvårdsverket anför att "det är tveksamt om denna skydds jakt har avsedd effekt". För en jakträttshavare som aktivt vill påverka detta förhållande är möjligheten att vid rävgryt eller i andra sammanhang kunna jaga årsunge av räv emellertid ett viktigt komplement. En målmedveten predator kontroll är en betydelsefull viltvårdsåtgärd vid sidan av många andra åtgärder för att gynna småviltet i såväl skogs- som jordbrukslandskapet. Detta har bl.a. påvisats av experimentell viltforskning såväl i Sverige som utomlands. Det finns således inte fog för verkets svepande påstående att jakten eventuellt inte skulle leda till avsedd effekt."

Jakten är ett långsiktigt nyttjande av en förnyelsebar naturresurs och en väl fungerande jaktenhet har numera stor ekonomisk betydelse. Jakten på räv – inklusive möjligheten att reglera antalet årsungar – är väsentlig främst för att skydda fåltviltet under förnyngsperioden, skydda stödutsättning av fågel samt att begränsa predationen på rådjurskid. Den lokala effekten av en beskattning av ungrävar är uppenbar. Praktisk erfarenhet tillsammans med viltforskningen styrker detta. En bra sammanfattning av forskning gjord på predator kontroll och rävens effekter på bytesdjursstammarna finns i Widemo (2008). Att begränsa rävsstammen kan även ha positiva effekter på andra arter än de jaktbara varav flera återfinns bland de hotade markhäckande fåglarna som exempelvis flera vadarter.

Korpen

Korpen har ökat starkt i antal under den senaste 30-årsperioden (<80%, Ottvall et. al. 2008). och är idag väl spridd över hela landet (Svensson et. al 1999). Korpen är mycket bra på att anpassa sig till sin omgivning t.ex. vad det gäller boplats- och födoval. Korpen är allätare och äter allt från växtdelar till as men slår även egna byten. Korpen kan vara en svår skadegörare på uppfödningar av djur vilket är anledningen till att den inkluderas i skydds jaktbilaga punkten 9. I flera anläggningar för uppfödning av vilt gör korpen omfattande skada. Idag finns inget utrymme för dessa uppfödare att genom jakt freda sina uppfödningar. Svenska Jägareförbundet finner det inkonsekvent att i detta hänseende att skilja på "tamdjur" och vilt i en uppfödning anläggning.

Svenska Jägareförbundet vill i sammanhanget också påpeka det orimliga i att korpen fortfarande är skyddad i Fågeldirektivet. Utvecklingen för arten är sådan att de förutsättningar som låg till grund för besluten kring Fågeldirektivet idag är högst inaktuella. Detta är tyvärr typiskt för hur Fågeldirektivet tillämpas vilket skadar förtroendet för hur jakttidsärenden sköts bland jägarkåren då besluten upplevs som verklighetsfrämmande. Svenska Jägareförbundet anser att det inte går att förvalta en så dynamisk resurs som fågelpopulationer med ett i det närmaste statiskt verktyg.

Svenska Jägareförbundet hemställer att korpen inkluderas i punkten 16 i skydds jaktbilagan.

Vitkindad gås

Stora flockar om 1000-tals vitkindade gäss rastar årligen i södra Sverige. På vissa platser t.ex. Gotland gör dessa fåglar stor skada på växande höstsådda grödor. Tillstånd till skyddsjakt delas idag ut av Länsstyrelsen och årligen ges ca 25-50 tillstånd på Gotland (omfattande max 50 fåglar per tillstånd). Skyddsjakt på enskilda initiativ skulle ge bättre precision för jakten. Utan att denna begränsade jakt på något sätt skulle komma att hota populationen skulle utökade skyddsjaktmöjligheter medföra mindre frustration hos markägare och lantbrukare samt även mindre arbetsbörda för Länsstyrelserna.

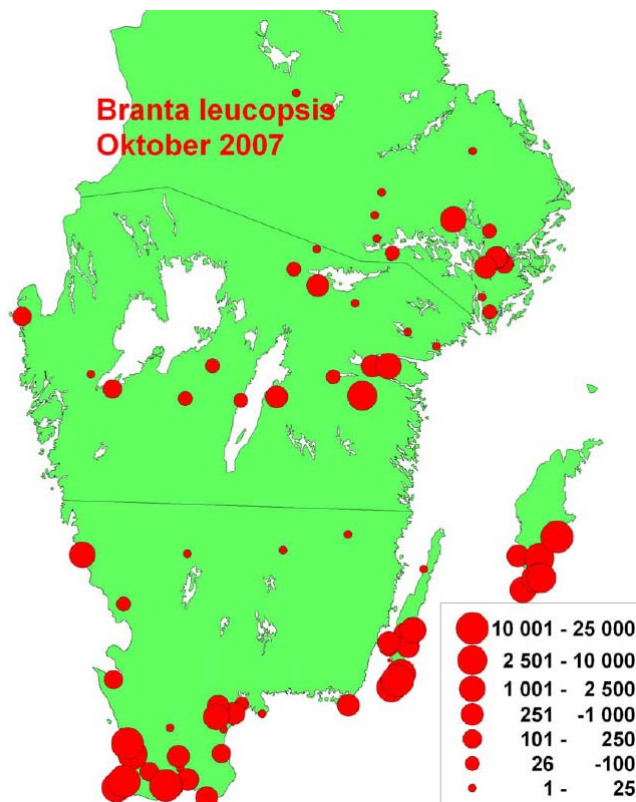

Fig 8. Karta som visar förekomst av vitkindade gäss under oktoberräkningen 2007 inom de nationella gåsräkningarna (från Nilsson 2008). Sammanlagt räknades drygt 78 000 individer vid denna räkning.

På flera platser har de snabbt växande stammarna av vitkindad gås ställt till problem för naturvården. Det är framförallt gässens bete på gräsmarker nära kuster och stränder som förstör naturvärden (se även grågås). Vidare finns det åtskilliga exempel på där stora flockar av vitkindade gäss – i likhet med kanadagäss – uppträder på offentliga grösytor och där genom sin avföring orsakar sanitära problem.

Här gäller samma som för korpen att det upplevs som verklighetsfrämmande att den vitkindade gåsen är upptagen som skyddad art i Fågeldirektivet. Utvecklingen för den vitkindade gåsen är sådan att de förutsättningar som låg till grund för bedömningen av arten när Fågeldirektivet antogs idag är högst inaktuella.

Svenska Jägareförbundet hemställer därför att möjligheten för skyddsjakt skall införas i delar av södra Sverige enligt följande.

Vitkindad gås som uppträder vid fält med oskördad gröda i Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge och Skåne län får jagas om det behövs för att förebygga skada den 1 sept-15 nov.

Vitkindad gås som orsakar sanitär olägenhet eller som uppträder på sådant vis att områdesskyddade naturmiljöer hotas och att behov föreligger att förebygga skada på de naturvärden som legat till grund för skyddsbeslut får jagas 1 juli-30 juni

Ytterligare faktabakgrund till skydds jakt på vitkindad gås

Ursprunget för den svenska häckande populationen av vitkindade gäss har tidigare diskuterats (Svensson et. al. 1999). Idag är de flesta överens om att det var vilda arktiska gäss som la grunden och ett utbyte sker fortfarande med den arktiska populationen (t.e.x. Larsson et. al. 1988). Det första svenska vilda paret häckade på Gotland 1971 och populationen har sedan dess ökat i ett mycket högt tempo. Spridningen geografiskt började under 1980-talet och den vitkindade gåsen häckar i dag utmed hela den svenska ostkusten men huvudparten finns fortfarande på Gotland och Öland. Lokalt kan uppblandningen av förrymda gäss dock vara påtaglig (t.ex. Sörmlands skärgård). Den population som häckar i arktiska Sibirien passerar Sverige under vårsträcket i april och maj och höststräcket under september och oktober.

I Sverige hyser fortfarande Gotland en stor del av det häckande beståndet men arten är under stark spridning. Det gotländska beståndet uppgick 2005 till ca 4 400 häckande par men minskade drastiskt till säsongen 2006 till ca 2 700 par (Larsson 2006). Orsaken är främst att en stor koloni (1 100 par) uttraderats p.g.a. räv. Beståndet på flera häckningsöar har troligen nått sitt maximum och regleras nu av täthetsberoende faktorer (Larsson & Forslund 1994). Huvuddelen av de gotländska gässen lämnar Gotland i slutet av september (Larsson 2006). Den totala svenska populationen har ökat starkt (<80%) under den senaste 30-årsperioden (Ottvall 2008) och arten är idag väl spridd i landet (fig. 8). Även i Europa ökar den vitkindade gåsen snabbt (Madsen et. al. 1999) och på flera platser rapporteras problem i naturområden och skador på jordbruksgrödor (tex. van der Jeugd et. al. 2006).

Hela den arktiska populationen passerar Östersjön under flytten (se fig 9) och dagssiffror om strax under 100 000 sträckande gäss förekommer nästan årligen utmed Ölands eller Gotlands östkust (SOF 2003, 2002, 2001, 2000).

Fig 9. Sträckväg för den Arktiska populationen av vitkindad gås. Häckningsområden i Sibirien och övervintring i Danmark och Holland (från Madsen et. al. 1999)

Sträcket av arktiska vitkindade gäss brukar komma igång i slutet av september och kan vissa år fortsätta in i mitten av november. De flesta år passerar huvuddelen av gässen på några få dagar. Den arktiska populationen (sibiriska som sträcker genom Östersjön) räknades till ca 267 000 individer 1997 och populationstillväxten var då omkring 7% per år (Madsen et. al. 1999). År 2006 beräknades populationen till ca 450 000 individer (van der Jeugd 2006.)

Konsekvensbeskrivning av jaktidsförslaget

Flera av de justeringar som föreslås innebär en högre grad av adaptiv förvaltning av landets förnyelsebara viltresurs. De populationer som idag är underutnyttjande kan i högre grad nyttjas för konsumtion samt i större utsträckning generera ett rekreativsvärde. Förslagen bedöms i olika avseenden få en positiv effekt för markägarens möjlighet att vårda (predatorkontrollen) och ta tillvara viltets avkastningsvärde. Vidare en möjlighet för lantbrukare att på ett effektivare sätt förebygga skador (gässen) inom jordbruket. En bättre anpassning av allmänna jakttider samt skyddsjaktsmöjlighet på enskilda initiativ bidrar även till att minska länsstyrelsens administration omkring skyddsjaktstillstånd. Då förslagen är väl förankrade i jägarkåren bedöms de vid ett genomförande även att bidra till ett gott förtroende för att jaktiderna vilar på en stabil grund, tar vederbörlig hänsyn till storskaliga förändringar i viltpopulationerna samt de behov som framförs av markägare och jakträttshavare m.fl.

Jägareförbundet bedömer att jaktidsförändringarna inte har några negativa effekter på de areella näringarna, friluftslivet i övrigt eller andra intressen.

Referenslista.

- Andersson Å. 2008. Forskare Svenska Jägareförbundet. *Muntl kontakt*
- Birdlife Internationell. 2004. *Population Estimates, Trends and Conservation Status*. Birdlife Internationell. UK.
- Erikstad, KE, Pedersen HC and Steen JB (1985): Clutch size and egg size variation in willow grouse. *Ornis Scandinavica* 16:88-94.
- Fransson T. & Pettersson J. 2001. *Svensk ringmärkningsatlas Vol 1*. Naturhistoriska riksmuseet. Stockholm.
- Fransson T., Österblom H.& Hall-Karlsson S. *Svensk Ringmärkningsatlas Vol 2*. Naturhistoriska riksmuseet. Stockholm.
- van der Jeugd H. 2006 Forskare vid Sovon Dutch Centre for Field Ornithology, Applied Research department. Nederländerna. *Muntlig kontakt*.
- Kanstrup N. 2006. Sustainable harvest of waterbirds: a global review. *Waterbirds around the world*. Eds: G.C. Boere, C.A. Galbraith& D.A. Stroud. The Stationery Office, Edinburgh, UK.
- Kindberg J., Holmqvist N. & Bergqvist G. 2008. Årsrapport Viltövervakning. Svenska Jägareförbundet. *Viltforum 2/2008*.
- Myrberget, S. (1985): Egg predation on an island population of willow ptarmigan – *Lagopus lagopus*, Fauna norwegica. *Ser. C, Cinclus*. 8:82 – 87.
- Larsson, K., Forslund, P., Gustafsson, L. & Ebbinge, B.S. (1988). From the high Arctic to the Baltic: the successful establishment of a Barnacle Goose *Branta leucopsis* population on Gotland, Sweden. *Ornis Scandinavica* 19: 182-189.
- Larsson K. & Forslund P. 1994. Population dynamics of the Barnacle Goose *Branta leucopsis* in the Baltic area: density-dependent effects on reproduction. *Journal of Animal Ecology* 63:954-962.
- Larsson K. 2006. Forskare vid Högskolan Gotland. *Muntlig kontakt*.
- Madsen J., Cracknell G., & Fox A.D. 1999. Goose populations of the Western Pelearctic. A review of status and distribution . *Wetlands international Publ. No 48*. Wetlands international, Wagening, The Netherlands. National Environmental Research Institute, Rönne, Denmark.
- Marcström, V and Höglund, N. (1980):Factors affecting reproduction of willow grouse, *Lagopus lagopus*, in two highland areas of Sweden. *Swed. Wildlife research (Viltrevy)* 11:285-314
- Nilsson L. 2008. Internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige- Årsrapport för 2007/2008. Lunds Universitet. *Rapport*.
- Nilsson L. 2007. Internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige- Årsrapport för 2006/2007. Lunds Universitet. *Rapport*.
- Ottvall R., Edeneius L., Elmberg J., Engström H., Green M., Holmqvist N., Linström Å., Tjernberg M. & Pärt T. 2008. Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. *Naturvårdsverkets rapport 5813*.
- Schricke V. 2002. Element for a pochard management plan. *Game&Wildlifel. science*. 19 (2).
- Svensson S., Svensson M., & Tjernberg M. 1999. Svensk Fågelatlas. *Vår Fågelvärld, supplement 31*. Stockholm
- Svenska Jägareförbundet. 2005. *Viltövervakningens årsrapport jaktåret 2004/2005*. Svenska Jägareförbundet.
- SOF 2003, 2002, 2001, 2000. Alla referenser härör ur Skriften Fågelåret som är *supplement till Vår Fågelvärld* och kommer ut årligen. Sveriges Ornitologiska Förening.

SOF. 2002b. *Sveriges Fåglar*. 3 uppl. Stockholm

Steen J.B. (1989): *Ryper*. 367 pp. Gyldendal Norsk Forlag.

Söderholm S. 2005. Populationsutveckling och häckningsframgång för brunand vid Angarnsjöängen, Uppland, 1995-2005. *Ornis Svecica* 15(4).

Tåkerns Fältstation 2006. *Årsrapport 2005*. Tåkerns Fältstation. Mjölby

Van der Jeugd H., Voslamber B., van Turnholt C., Sierdsema H., Feige N., Nienhuis J. & Koffijberg K. 2006. Overzomrende genzen in Nederland: grenzen aan de groei. *Sovon- onderzoeksrapport 2006/2*. Netherland.

Van der Jeugd H. 2006 Forskare vid Sovon Dutch Centre for Field Ornithology, Applied Research department. Nederländerna. *Muntlig kontakt*.

Willebrand T. 2008. Forskare Hogskolan Hedemark, Norge. *Muntl Kontakt*.

Wallin K. 2008. Forskare Göteborgs universitet. *Muntl kontakt*.

Widemo F. 2008. Predatorkontroll inom viltförvaltning och naturvård. Svenska Jägareförbundet. *Viltforum* 2008/1.